

Eduskunnan perustuslakivaliokunnalle

Viite:

Eduskunnan perustuslakivaliokunnan kuulemispyyntö 22.1.2026

Asia:

**Valtioneuvoston oikeuskanslerin kertomus vuodelta 2024 (K 5/2025 vp):
Vuositilastot, työtilanne ja resurssit**

Vuositilastot

Oikeuskanslerinviraston asiamäärät kasvoivat vuonna 2024 lähes kaikissa asiaryhmissä. Valtioneuvostovalvonnassa asiamäärät kasvoivat erityisesti säädösvalvonnassa, kun hallitusohjelman toteuttaminen lainsäädäntötyössä käynnistyi laajemmin. Säädösehdotuksista annettujen lausuntojen ja ennakkotarkastusten määrä kaksinkertaistui vuodesta 2023. Istuntojen listatarkastuksessa tehtiin korjauspyyntöjä 398 asiaan eli 21 % esittelyasioista korjautettiin. Korjauspyynnöistä 73 % koski oikeudellisia korjauksia.

Kantelujen käsittely työllisti virastoa aikaisempaa enemmän, sillä tarkempaan laillisuusvalvonnalliseen arviointiin otettujen kantelujen määrä nousi jonkin verran aikaisemmasta (vuonna 2024 1 411, vuonna 2023 1 268) samoin kuin selvittämistoimia edellyttäneiden kantelujen edellyttäneiden kantelujen määrä (vuonna 2024 1 014, vuonna 2023 843). Kanteluja ratkaistiin vuonna 2024 enemmän kuin niitä tuli käsiteltäväksi. Selvittämistoimia edellyttäneissä kanteluissa annettiin seuraamuksina 14 huomautusta ja 114 käsitystä. Suurimmat kantelumäärät kohdistuivat edelleen valtioneuvoston, yleisiin tuomioistuimiin, poliisiin ja kunnallishallintoon. Toimintavuonna siirrettiin edelleen merkittävä määrä kanteluasioita (419) oikeusasiamiehelle ylimpien laillisuusvalvojien tehtävienjakolain (330/2022) mukaisesti. Suuri osa siirretyistä kanteluista koski poliisiasioita sekä yksilön oikeuksien toteutumista sosiaali- ja terveydenhuollossa ja sosiaalivakuutuksessa.

Toimintavuonna kohdennettiin huomiota aikaisempaa enemmän oma-aloitteiseen laillisuusvalvontaa avaamalla uusia omia aloitteita (43) ja ratkaisemalla vireillä olevia aloitteita (41) sekä tekemällä laillisuusvalvontakäyntejä (17). Tuomioistuinlaitoksen laillisuusvalvontakäynneillä ja muussakin valvontatoiminnassa kiinnitettiin erityistä huomiota käräjäoikeuksissa tapahtuvaan tuomioistuinharjoitteluun (ks. myös jakson 4 teema-artikkeli tuomioistuinharjoittelusta).

Tuomarien virkarikosasoiden määrä kasvoi edelleen aikaisemmasta. Hovioikeudet, syyttäjät ja poliisi ilmoittavat oikeuskanslerille tuomarien virkarikosepäilyistä. Toimintavuonna annetuista tuomarien virkarikoksia koskevista ratkaisuista 20 johti toimenpiteisiin, joista yksi oli syyte, 14 huomautusta ja 5 käsitystä.

Valtioneuvoston oikeuskanslerista annetun lain mukaan oikeuskansleri tarkastaa käräjäoikeuksien antamat rangaistustuomiot. Rangaistustuomioiden tarkastaminen on erityistehtävä, joka on osoitettu ainoastaan oikeuskanslerille. Vuonna 2024 tarkastettiin aikaisempien vuosien tapaan runsaat 4 200 käräjäoikeuksien rangaistustuomiota, joiden perusteella otettiin selvitettäväksi 93 asiaa. Toimintavuonna päätettiin 66 toimenpiteestä, joista yksi oli syyte, 18 huomautusta ja 46 käsitystä.

Oikeuskanslerin erityistehtävänä on valvoa asianajajien, julkisten oikeusavustajien ja luvan saaneiden oikeudenkäyntiavustajine toimintaa. Oikeuskansleri valvoo, että Suomen Asianajajat -liiton oma valvontajärjestelmä, liiton yhteydessä toimiva valvontalautakunta ja oikeudenkäyntiavustajalautakunta toimivat asianmukaisesti. Asianajovalvonnassa vireille tulleet asiamäärät pysyivät edelleen korkealla tasolla.

Ns. ilmoittajansuojelulaissa (1171/2022) oikeuskanslerinvirastolle osoitettu tehtävä ylläpitää keskitettyä ilmoituskanavaa EU-oikeuden ja kansallisen oikeuden rikkomista koskeville ilmoituksille työllisti virastoa odotettua vähemmän, sillä ilmoitusten määrä pysyi edelleen melko matalana.

Työtilanne

Oikeuskanslerinviraston työtilanne oli vuoden 2024 lopussa merkittävästi parempi kuin edellisenä vuonna asiamäärien selvästä kasvusta huolimatta. Vuonna 2024 tuli vireille kaikkiaan 3 311 (vuonna 2023 2 900) laillisuusvalvonta-asiaa, ja ratkaistiin 3 419 (vuonna 2023 2 887). Vuoden lopussa oli vireillä 590 (vuoden 2023 lopussa 724) asiaa. Kanteluasioiden käsittelyaikoja kyettiin myös jonkin verran lyhentämään (vuoden 2024 lopussa 12 yli yhden vuoden vireillä ollutta kantelua, vuoden 2023 lopussa 93 yli yhden vuoden vireillä ollutta kantelua).

Resurssit

Oikeuskanslerinvirasto on henkilöstömäärältään pieni virasto. Vuoden 2024 lopussa virastossa työskenteli yhteensä 37 henkilöä (ml. oikeuskansleri ja apulaisoikeuskansleri), joista juridista henkilöstöä oli 29 ja tukipalvelujen henkilöstöä 8. Valtionhallinnon tuottavuusohjelman säästövelvoitteiden täyttämiseksi tulevina vuosina virasto jätti vuonna 2024 yhden avoimeksi tulleen varttuneen juristiesittelijän viran täyttämättä. Virasto varautuu pysyvissä menoissa määrärahojen supistumiseen tuottavuusohjelman ja kehyspäättöksen mukaisesti.

Kansliapäällikkö

Tuula Majuri

LIITE

Valtioneuvoston oikeuskanslerin tilastotietoja vuodelta 2024